

**СУСПІЛЬНА РОЛЬ ЗМІННОГО ТЕМАТИЧНОГО ДЕКОРУ
В ІНТЕР'ЄРІ ТА ПРОСТОРОВОМУ ДИЗАЙНІ**

**THE SOCIAL ROLE OF CHANGEABLE THEME DECOR
IN INTERIOR AND SPATIAL DESIGN**

Keywords: Interior, Design, Changeable Theme Decor, National Identity, Traditions.

Ключові слова: інтер'єр, дизайн, змінний тематичний декор, національна ідентичність, традиції

Associate Professor of Department of Design and Fundamentals of Architecture, Lviv Politechnic National University, Lviv

доцент кафедри дизайну та основ архітектури, Національний університет «Львівська політехніка», Львів

<https://doi.org/10.23939/sa2025.02.163>

Abstract

Among the objects of spatial design that form the immediate environment of a person, periodically, on holidays or on the occasion of solemn family events, a changeable theme decor appears. Compared to other elements of design space arrangement, such decor has its own characteristics. It is used for a short time, so it is often made of short-lived, vulnerable natural materials. But it is especially important that it is intended to create an appropriate emotional atmosphere, and not for everyday, household use. In the past, a changeable theme decor was intended for magical accompaniment of various ceremonial rituals. Each ethnic culture has formed its own traditional visual and semantic characteristics for it. They were perceived as a magical talisman, so they remained unchanged for a long time. The modern function of aesthetic decoration of space, the changeable theme decor has received relatively recently. A number of objective circumstances, globalization challenges, commercial arguments have become factors that led to the replacement of autochthonous traditions of ritual decor with foreign ones, borrowed from other, more economically and politically capable ethnic cultures. Changeable theme decor, as a type of design product, has a great potential to influence the national and cultural self-identification of an individual and society as a whole. At the same time, for modern Ukrainian society, a very important task is the revival of national identity. It would be advisable to use the features and advantages of changeable theme decor to return Ukrainian ethnocultural traditions to our subject-spatial environment. Ukraine already has successful experience in organizing festive installations in urban public spaces. It is advisable to supplement it with the organization of mass industrial production of high-quality, competitive changeable theme decor, with traditional features and characteristics for Ukrainian culture.

Анотація

Серед об'єктів предметно-просторового дизайну, що формують найближче оточення людини, періодично, у святкові дні або з нагоди урочистих родинних подій, з'являється змінний тематичний декор. Порівняно з іншими елементами дизайнерського облаштування простору такий декор має свої особливості. Він використовується короткий час, тому його часто виготовляють із недовговічних, вразливих природних матеріалів. Але особливо важливо, що він призначений для створення відповідної емоційної атмосфери, а не для побутового використання. В минулому змінний тематичний декор призначався для магічного супроводу різноманітних обрядових ритуалів. Кожна етнічна культура сформувала для нього свої традиційні візуальні і змістові характеристики. Вони сприймалися як магічний оберіг, тому довгий час залишалися незмінними. Сучасну функцію естетичного оздоблення простору змінний тематичний декор отримав відносно недавно. Низка об'єктивних обставин, глобалізаційні виклики, комерційні аргументи стали чинниками, що привели до заміни автохтонних традицій обрядового декору на чужі, запозичені від інших, більш економічно і політично спроможних етнічних культур. Змінний тематичний декор, як вид дизайнерської продукції, має великий потенціал впливу на національно-культурну самоідентифікацію особи і суспільства загалом.

Водночас для сучасного українського суспільства дуже важливим завданням є відродження національної ідентичності. Доцільно було б використати особливості і переваги змінного тематичного декору для повернення українських етнокультурних традицій в наше предметно-просторове середовище. В Україні вже є успішний досвід організації святкових інсталяцій в міських громадських просторах. Доцільно його доповнити організацією масового промислового виробництва якісного, конкурентоспроможного змінного тематичного декору, з традиційними для української культури ознаками і характеристиками.

Постановка проблеми

Простір, в якому перебуває людина протягом життя, як зовнішній, під відкритим небом, так і внутрішній, в спорудах різного функціонального призначення, – це місце її безпосереднього щоденного контакту з елементами дизайну середовища, якими вона користується, на які вона дивиться, і які мимовільно викликають у неї відповідні враження, що поєднують в собі функціонально-експлуатаційну і емоційну частини. Залежно від виду і від призначення елементу дизайну в оточенні людини, одна з цих частин може переважати іншу. Наприклад, емоційне враження від меблів та обладнання тісно пов'язане, перш за все, із якістю виконання цими предметами своїх ужитково-експлуатаційних функцій, тоді як спосіб сприйняття декоративних дизайнерських виробів, основним завданням яких є створення естетичних акцентів в інтер'єрі, наповнення простору відповідним змістом, ідентифікація стилістики, у більшості випадків залежить від їх візуальних, змістових, естетичних характеристик. Серед великої різноманітності суто декоративних елементів, що доповнюють собою дизайн інтер'єру, виділяється група виробів, що відносяться до змінного тематичного декору. Питання, що стосуються місця і ролі змінного тематичного декору в системі елементів предметно-просторового дизайну та проблеми його інтеграції в стаціонарне середовище, розглядали (у співавторстві) в статті (Діда І. А., Діда О. А. & Езатуллах, 2021).

У сучасному українському суспільстві зростає запит на дизайнерську продукцію, що демонструє українську етнокультурну ідентичність. Особливо наочно це видно на прикладі дизайну одягу та аксесуарів. Про важливість цілеспрямованих дій в напрямку формування української ідентичності свідчить також зміст програм, прийнятих Верховною радою України (*Державна цільова соціальна програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року, 2024*) Це також підтверджує актуальність дослідження потенціалу дизайну середовища як інструменту впливу на самоідентифікацію українського суспільства. У цій статті ми розглянемо суспільну роль лише одного з видів предметно-просторового дизайну – змінного тематичного декору, основною функцією якого є формування емоцій та вражень. Постановка проблеми подається в загальному вигляді. Тут наводиться актуальність дослідження та його зв'язок з науковими чи практичними завданнями, які потребують вирішення і яким присвячена стаття.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Бібліографічні джерела, що стосуються декоративних елементів у просторовому дизайні, в переважній своїй більшості відносяться до мистецтвознавчих досліджень і мають констатаційний, описовий характер. Вони зосереджені на висвітленні інформації про візуальні та композиційно-структурні особливості декоративних елементів, а також про магічну, символічну роль, яку вони відігравали у народних обрядових традиціях в історичному минулому. Низка публікацій аналізують сучасні підходи до дизайну декоративних інсталяцій, з акцентом на візуальних, естетичних, мистецьких характеристиках цих творів, особливостях їх просторового сприйняття. Проте питання емоційних, виховних аспектів впливу елементів дизайну середовища на сучасне суспільство ці джерела не розглядають.

Є дослідження про український стиль в дизайні початку XX ст., його значення для підтримки української ідентичності суспільства (Лінда, 2009; Тканко, 2015; Cherkes & Radomska, 2019; Чепелик, 2000) Окремі публікації наголошують на важливості впровадження в сучасний дизайн інтер'єру етнокультурних традицій (Смоляр, 2016), з метою формування або збереження регіональної ідентичності, підтверджуючи актуальність дослідження емоційного впливу середовища на суспільство, і на враження окремих осіб, що в цьому середовищі перебувають (Rui&Firza, 2025). Проте бракує досліджень, що стосуються саме змінного тематичного декору, в аспекті потенціалу його виховного впливу на самоідентифікацію суспільства в сучасній Україні.

Мета статті

Метою статті є дослідження змінного тематичного декору, як особливого виду дизайнерських виробів, в аспекті суспільної ролі і потенціалу впливу на формування національної ідентичності предметно-просторового середовища та суспільства загалом. Декоративні елементи, що з'являються в інтер'єрному або зовнішньому просторі у зв'язку із святами або особливими подіями і перебувають у ньому короткий час, за своїм функціональним призначенням, конструктивними характеристиками, за

вимогами щодо композиційної співпраці з іншими елементами простору мають низку суттєвих відмінностей. Розгляд основних характеристик змінних елементів дизайну інтер'єрів та відкритих просторів дозволить визначити спектр засобів і способів здійснення емоційного впливу цього виду елементів дизайну на окрему особу, і, як наслідок, виявити потенціальні можливості цілеспрямованого залучення змінного тематичного декору до комплексного формування національної ідентичності просторового середовища. В умовах сучасної України, коли гостро стоїть завдання відродження української ідентичності суспільства, таке дослідження має підстави бути актуальним.

Виклад основного матеріалу

Коротко розглянемо особливості змінного тематичного декору як окремого виду дизайнерської продукції та чинники, що вплинули на формування цих особливостей. Отже, серед інших елементів дизайну змінний тематичний декор вирізняється, перш за все, відносно коротким часом перебування в середовищі. Залежно від тематичного призначення цей час вимірюється днями або тижнями (декор будинку та інтер'єру з нагоди традиційних релігійних чи державних свят, сімейних урочистостей), іноді місяцями (у випадку, коли декоративні елементи принагідно виконують ще й інформаційно-рекламну функцію). Дія цього чинника обмеженого терміну використання проявилася у виборі матеріалів, з яких елементи змінного тематичного декору можуть в принципі бути виготовленими. Аналізуючи традиційний обрядовий декор різних народів Європи і світу загалом, бачимо, що він завжди виконаний з дуже недовговічних матеріалів, які не витримують тривалої експлуатації. Переважно це солома, лоза, квіти і трави, гілки дерев, кущів з листям і плодами, натуральні тканини, папір, вироби з тіста, шкаралупки яєць, тощо. Ця тенденція до використання вразливих до необережної експлуатації матеріалів частково збереглася в підході до дизайну святкового декору промислового виробництва кінця XIX – у початку XXI ст., в популярних ялинкових прикрасах з тонкого скла, у гірляндах з тонкої фольги. Під впливом ідей екологічної безпеки довкілля та сталого розвитку територій активно повертається тенденція до використання в святковому змінному декорі матеріалів природного походження – дерева, паперу, соломи, шишок, горіхів, плодів, засушених квітів. Ще однією суттєвою, і особливо важливою в контексті тематики нашого дослідження, особливістю змінного тематичного декору є його функціональне призначення. Ці дизайнерські вироби не виконують ужиткових функцій: на них неможливо сидіти, з них неможливо пити і їсти, в них неможливо нічого покласти для зберігання. На них можна лише дивитися і отримувати відповідні естетичні і емоційні враження. На сучасному етапі суспільного розвитку основним завданням змінного тематичного декору вважається естетичне оздоблення простору для створення відчуття винятковості, урочистості тої чи іншої події. Практично завжди візуальні характеристики елементів змінного тематичного декору містять певний асоціативний зміст, символічні ознаки, які в конкретному суспільстві відносяться до відповідних подій чи ритуалів. Ця прив'язаність до змісту є чинником, через який декоративні елементи, якими прикрашене приміщення, потрібно періодично змінювати, корелюючи з тематикою суспільної події. Ці дві наведені вище особливості обґрунтовують доцільність виділити об'єкти змінного тематичного декору в окрему групу в складі виробів предметно-просторового дизайну середовища.

Слід зауважити, що звичай використання в короткотривалому декоруванні приміщення до урочистих подій виключно матеріалів природного походження виник у тісному зв'язку з символічним, змістовим наповненням елементів декору. Від самого початку через свою магічну функцію змінний тематичний декор був одним із найбільш консервативних видів дизайну. Всі його естетичні, візуальні характеристики мали додаткове символічне значення. Матеріал, з якого ці елементи декору виготовлені, наприклад, дідух мав бути зроблений не просто з натуральних колосків, а з першого снопа збіжжя, спочатку це було жито або просо, пізніше – ще й пшениця, овес) нового врожаю з поля господаря дому (деякі джерела вказують на регіональні відмінності щодо цього звичаю – інколи це міг бути останній сніп або просто найбільш якісний). Великодні писанки сприймалися як магічний оберіг від злих сил, як джерело життя, і для цієї функції їх первісно розписували на сирому заплідненому яйці від домашньої курки, наносячи символічні орнаменти, які несли той чи інший зміст – доброго врожаю, здоров'я, довголіття, захисту тощо. Писанка зберігалася рік, перед наступним Великоднем її шанобливо закопували в землю, і розписували нове яйце з новими магічними побажаннями, відповідно до нових умов. Подібні факти можна навести про інші традиційні обрядові декоративні елементи. Основним завданням їх був магічний вплив на процеси, що відбувалися з господарями, з їхньою хатою, з

господарством, полем, худобою, захист. Для успіху цього впливу потрібно було використовувати: а) матеріал, пов'язаний з подіями в тому господарстві, для якого декор є оберегом – інакше магія не діятиме адресно; б) наносити лише такі орнаменти і знаки, які мають потрібний для конкретних обставин символічний зміст; в) використовувати лише кольори, символічне прочитання яких у певному регіоні узгоджується з призначенням декору. Ці обставини примушували людей дуже тривалий час залишати обрядовий декор практично без змін, вдосконалюючи лише технічну майстерність нанесення орнаментів або хімічний склад фарб для розпису.

Протягом останніх двох століть в підході до змінного тематичного декору, особливо обрядового, святкового, відбулися великі зміни. Вони були пов'язані з кількома факторами. По-перше, це зміна функціонального призначення самих декоративних елементів – перехід їх з розряду засобів магічного впливу на події в розряд засобів естетичного облаштування простору, дизайнерського декору відкритих та закритих просторів. Ця нова роль зняла із змінного тематичного декору обов'язок суворо дотримуватися традиційних матеріалів, сюжетних персонажів, орнаментів, кольорів, оскільки в їх магічну силу суспільство вже не вірило, – і тим самим відкрила йому шлях до образних, конструктивних та технологічних новацій. На візуальні і змістові характеристики змінного тематичного декору почали впливати модні течії в дизайні, запозичення традиційних напрацювань інших культур. Подібні процеси вже давно відбуваються в дизайні одягу, дизайні інтер'єру, предметному дизайні.

Наступним чинником, що вплинув і впливає на вигляд і характер змінного тематичного декору в нових умовах, стала постійно зростаюча доступність інформації. В принципі, процеси обміну творчими знахідками, технологічними відкриттями, традиційними напрацюваннями різних етнокультур з давніх часів мають місце в архітектурі, мистецтві, в просторовому дизайні, і вони загалом сприяють прогресу у мистецькій творчості. Зокрема, низка стилістичних течій XX ст. були інспіровані традиційним народним мистецтвом тих чи інших країн і народів. Відомий приклад впливу японської культури на формування концепції органічної архітектури Ф. Л. Райта, його «будинки прерій» втілили в собі аскетичну концепцію традиційного японського житла, створивши новий напрям підходу до дизайну житлового простору, де природне середовище органічно поєднується з інтер'єром; екзотичні для Європи східні та африканські національні мотиви увійшли до складу бази мистецтва Арт-Деко; революційна для європейської архітектури «Марсельська одиниця» Ле Корбюзьє втілила візуальний образ традиційних поселень Північної Африки тощо. Закономірно, що запозичення і творчі інтерпретації світового досвіду розповсюдились також і в сфері змінного тематичного декору. Наприклад, ще у XVIII – на початку XIX ст. звичай прикрашати різдвяну ялинку, що зародився в Німеччині, а з ним і відповідний різдвяний декор, почав переможну мандрівку на європейський схід, поступово замінивши собою місцеві традиції святкового різдвяного декору приміщень. Зокрема, в Польщі різдвяна ялинка з'явилася наприкінці XVIII – початку XX ст. в житлових будинках заможних верств суспільства, багатих городян. Смерекове або ялинове деревце початково прикрашали яблуками, горіхами, прикрасами з кольорового паперу, тіста, соломи. У XX ст. відбулася еволюція декору у напрямку від крафтового до масового промислового виробництва. В Україні подібні процеси відбулися наприкінці XIX – на початку XX ст. Сучасні дизайнери, виробники і споживачі дизайнерських виробів мають необмежену можливість обміну інформацією про етнокультурні традиції країн всього світу, про продукцію найрізноманітніших фірм, брендів, окремих митців; з бігом часу медійна інформаційна насиченість суспільного простору зростає, і глобалізація у сфері змінного тематичного декору із потенційної можливості перетворилася на доконаний факт.

Третім чинником, що відчутно змінив візуальні характеристики змінного тематичного декору, є доступність нових синтетичних матеріалів для виготовлення і для декору дизайнерських виробів, з новими технічними можливостями, а також технологічні розробки і напрацювання, що дозволили залучити в дизайнерську практику світлові ефекти, інтерактивні візуальні засоби і які заохочують дизайнерів до нових творчих експериментів. Внаслідок застосування нових технологічних можливостей елементи змінного тематичного декору отримали принципово нові, нетрадиційні візуальні і змістові характеристики.

Отже, закономірно, що практично всі, колись принципово незмінні через своє магічне призначення, характеристики елементів змінного тематичного декору отримали нове трактування і новий підхід до дизайну. Наприклад, зміни щодо матеріалу і техніки виконання особливо помітно на писанках: перетворившись на суто декоративний елемент середовища, вони переважно створюються з

використанням видутих, порожніх яєчних шкаралупок; популярним є розпис дерев'яних писанок; плоскі зображення писанки виконують з картону, прикрашеного аплікаціями з паперу чи тканини, писанки роблять з кераміки, їх монументальні образи відливають з бетону як елемент міського дизайну. В техніці розпису писанок також відбуваються зміни: одні – до спрощення технології, коли їх розмальовують пензликом, обклеюють бісером, нитками, тканиною, іноді – спеціально виготовленими готовими друкованими малюнками, а інші – в напрямку творчих пошуків нової техніки, як наскрізне вирізання на писанці ажурних орнаментів та ін. В тих же писанках спостерігаємо зміни щодо орнаментики розпису: в сучасних писанках з'явилися авторські інтерпретації, авангардні експерименти, вони стали тлом для художньої мініатюри – на них бачимо сюжетні картини, пейзажі, навіть портрети, а зміст цих сюжетів часто зовсім не корелюється з весною і Великоднем. Зміни в традиційній колористиці писанок проявилися одними із перших, і було це пов'язане із появою наприкінці XIX–XX ст. доступних синтетичних барвників. Подібні процеси, що стали логічним наслідком втрати зміним тематичним декором своєї первісної магічної функції, відбуваються стосовно будь-яких інших виробів в будь-якій країні світу. Подібний аналіз можна зробити, наприклад, щодо трансформацій в обрядово-декоративному супроводі британської етнокультурної традиції святкування Дня всіх Святих, або стосовно змін у підході до оздоблення різдвяної ялинки.

Ці процеси є об'єктивно зумовленими, вони стали реальністю сучасного суспільного життя, і в такому статусі демонструють як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивними наслідками є, серед іншого, підтримка прогресивних тенденцій в розвитку мистецтва і дизайну, заохочення митців до нових технологічних, творчих експериментів, і тим самим до збагачення світової і локальної мистецької спадщини; завдяки доступності інформації локальний досвід конструктивних вирішень, методів декору, орнаментики і колористики розширюється на нові країни і території, завдяки чому візуально та інформативно збагачується архітектурний простір. Але є і негативні наслідки описаних процесів такого мистецького взаємообміну, серед яких, зокрема, нівелювання локальних етнокультурних традицій. Про суспільні загрози, які приховує в собі така тенденція, вчені-культурологи попереджають вже тривалий час. Ці питання виникають в контексті обговорення суспільних загроз з боку явища глобалізації для місцевої національно-культурної ідентичності (Макарова, 2022). Одним із найбільш популярних аргументів на користь підтримки локальних етнокультурних традицій є економічна доцільність розвитку регіональної туристичної атрактивності. В цьому контексті є успішний досвід використання як атрактанта традиційних для регіону елементів обрядового декору. Наприклад, у шведському місті Даларма місцеву традицію виготовлення до Різдва невеликої дерев'яної статуетки коня, пофарбованої в червоний колір, вкритої візерунками, що виконувала роль оберегу для сім'ї на цілий рік, використали як туристичну атракцію: в місті встановлено велику скульптуру у вигляді традиційного коника, біля якого фотографуються туристи, а сувенірна продукція із його зображенням стала суттєвим джерелом прибутків для місцевої громади. Заходи щодо популяризації місцевої традиції виготовлення до Різдва аналогу українських «павуків», приводять до популяризації міста і литовської етнокультурної традиції серед туристів.

Проте особливо загрозливі наслідки нівелювання локальних традицій, відображених у візуально-змістових особливостях елементів середовища, в т.ч. у змінному тематичному декорі, лежать у сфері духовній, ідеологічній. Вони полягають у поступовій, часто невідворотній, втраті відчуття етнокультурної ідентичності в суспільстві. Запозичуючи дизайнерські ідеї святкового декору, характерні для національної традиції будь-якої іншої країни, люди запозичують також символічне значення, міфологічні сюжети, обряди і символи цих країн-донорів ідей. Слід наголосити на тому, що йдеться не про наслідки обміну новими дизайнерськими ідеями загалом, а саме про запозичення символічного змісту, закладеного у формах, орнаментах, персонажах, та інших візуальних характеристиках елементів декору. Комерціалізація дизайнерського супроводу святкових і урочистих подій в сучасному суспільстві приводить до популярності і масового поширення відносно дешевих, легко доступних елементів змінного тематичного декору, виготовлених в країнах т. зв. «третього світу» за американськими чи західноєвропейськими зразками. Закономірно, що символічно-змістове наповнення цих виробів інтерпретує, дещо спрощено і узагальнено, етнокультурні традиції економічно розвинених країн, на даний час – це Західна Європа та Америки. Як наслідок, на Різдво балкони українських багатоповерхівок прикрашають драбинки із жартівливими Санта-Клаусами в червоних шапочках, а в інтер'єрах висять декоративні вовняні шарпетки або капці, в які цей же Санта повинен покласти

омріяний подарунок; на Великдень стіл прикрашає композиція з великоднім кроликом у супроводі шоколадних яєць, а на входних дверях висить декоративний вінок – з ялинковими іграшками і шишками, або з вербовими гілочками, пташками і весняними квіточками – залежно від свята. Тобто внаслідок цілком об'єктивних, закономірних і економічно зумовлених процесів у цілому світі поширюються народні святкові звичаї і традиції лише обмеженого числа країн, в той час як насправді кожна національна культура має оригінальні стародавні традиції, обряди, які завжди супроводжуються особливим тематичним декором. Заміна автохтонних традицій обрядового декору напрацюваннями чужих культур має вплив на усвідомлення суспільством своїх коренів, своєї національної ідентичності. Кожне нове покоління, що виростає в середовищі, оздобленому нехай естетично бездоганними, проте наповненими чужим символічним змістом, декоративними прикрасами, все більше віддаляється від рідного етнічного першоджерела, втрачаючи свою етнокультурну ідентичність.

Про ефективність ідеологічного впливу на суспільну свідомість за допомогою символічного змісту елементів змінного тематичного декору добре знала радянська влада. Створена практично «на порожньому місці» нова міфологія новорічних свят з дідом морозом і снігуронькою мала своїм завданням замінити традиції святкування Різдва, і досить успішно це виконувала, значною мірою завдяки змінному тематичному декору. Разом з новими прикрасами для святкової ялинки в кожную оселю прийшли нові символи, нові персонажі. На вершині деревця, замість восьмикутної різдвяної зірки, з'явилася п'ятикутна, зазвичай червона; замість ангеликів – скляні фігурки казкових персонажів, кульки з радянською символікою, сніжинки, сніговики тощо. У порівнянні, середньостатистична різдвяна ялинка початку XX ст. і новорічна ялинка середини XX ст. візуально дуже схожі за композиційною ідеєю, проте радикально відрізняються за ідеологічним змістом, за символікою декору. В радянській версії дизайну ялинки повністю зникла ідея Різдва, як першопричини появи цього святкового атрибуту; залишилась лише порожня зовнішня оболонка, що трансливала радянські наративи. Ефективність таких методів впливу на суспільну свідомість, на жаль, доведена нашою найновішою історією.

Зважаючи на великий потенціал впливу змінного тематичного декору, як виду дизайнерської продукції, на самоідентифікацію особи і суспільства загалом, а також беручи до уваги критичну необхідність відродити національну ідентичність в сучасному українському суспільстві, доцільно було б використати особливості і переваги змінного тематичного декору для повернення українських етнокультурних традицій в наше предметно-просторове середовище. Спонтанні дії в цьому напрямку ведуться вже від початку відновлення незалежності України, і вони мають свій відчутний результат. Проте слід відзначити, що основним полем присутності українських святкових атрибутів залишається громадський простір міст і поселень. Популярними є різдвяні інсталяції у вигляді дідуха, стаєнки («шопки»); і великодні, наприклад, у вигляді великих тематично розмальованих писанок. Ініціаторами таких акцій є місцеві адміністрації і громадські організації. Що ж стосується святкового облаштування приватного житла, то на цей час найдоступнішим джерелом традиційних для української культури елементів декору залишаються ринки, святкові ярмарки, а для більш вимогливих споживачів – мистецькі салони-крамниці. Дехто виготовляє декоративні елементи для своєї оселі власноруч, за традиційними технологіями. Є окремі спроби створити дизайнерський декор з українським змістом для реалізації в торгівельній мережі, проте це радше ексклюзивні вироби, а не продукція масового виробництва. Так би мовити, «критична маса» змінного тематичного декору, що прикрашає оселі українців з нагоди різноманітних подій, – це імпортована промислова продукція, з відповідним змістовим наповненням. Прискорити українізацію святкового декору житлового простору, в принципі, можна конкурентним шляхом, через пропозицію і рекламу альтернативної промислово виготовленої масової продукції, виробленої згідно з українськими традиціями і наповненої відповідним символічним змістом. Успішна реалізація такого проєкту залежить від ефективної співпраці дизайнерів, технологів, менеджерів, і особливо – медіа-ресурсів для відповідної реклами. Українські обрядові традиції – одні з найдавніших і найбагатших у світі, а декоративні елементи, що їх супроводжують, поєднують візуальну атрактивність і глибокий символічний зміст. За відповідної сучасної дизайнерської інтерпретації і добре організованої інформативно-рекламної кампанії український змінний тематичний декор об'єктивно має великі шанси здобути популярність не лише в українському суспільстві (що природно), але й в інших країнах.

Висновки

В аспекті спроможності здійснювати емоційний, ідеологічний вплив на суспільну свідомість, елементи святкового декору в дизайні середовища є дуже ефективними, проте, на сьогодні, в наукових дослідженнях цьому виду дизайнерської продукції приділено недостатньо уваги.

Враховуючи ситуацію і потреби сучасного українського суспільства, змінний тематичний декор об'єктивно може стати піонером відродження національної ідентичності в українському просторовому дизайні, сприяючи популяризації серед громадян традиційних для української етнокультури символічно-змістових та візуальних характеристик.

Бібліографія

Liang Rui, Muhammad Firza (2025). Emotional Design of Interior Spaces: Exploring Challenges and Opportunities. *Buildings* (15)153 <https://doi.org/10.3390/buildings15020153>

Cherkes B., Radomska V. (2019). Current state of preservation and problematics of restoring polychrome paintings by Modest Sosenko in the structure of sacred architecture. *Architectural Studies*, V.5,1,c.1–8. <https://doi.org/10.23939/as2019.01.001>

Гнідець Р. Б., Ясінський М. Р. (2021). Український архітектурний модерн у творчості Івана Левинського. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Архітектура. Т. 3 (2), с. 18–27.*

Дида І., Дида О. та Езатуллах А. Х. (2021). Змінний тематичний декор в дизайні житлового інтер'єру. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Архітектура. Т. 3, № 2, с. 28–37.*

Державна цільова соціальна програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року, (2024) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-%D0%BF#n11>

Лінда С. М. (2009). Історизм і репрезентація нації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Архітектура, № 656, с. 61–70.*

Макарова М. В. (2022). Взаємозв'язок глобалізації та культури в сучасному світі. Теорія та історія культури. Питання культурології. (40), с. 54–61 [doi: https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269356](https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269356)

Смоляр О. (2016). Принципи монументального декорування в сучасному дизайні інтер'єрів готелів України. *Народознавчі зошити. Вип. 2, с. 459–465.*

Тканко З. О., (2015). *Мода в Україні ХХ століття*. Львів: видавництво «АРТОС».

Чепелик В. (2000). *Український архітектурний модерн: монографія* Київ: КНУБА.

References

Liang Rui, Muhammad Firza (2025). Emotional Design of Interior Spaces: Exploring Challenges and Opportunities. *Buildings* (15)153 <https://doi.org/10.3390/buildings15020153>

Cherkes B., Radomska V. (2019). Current state of preservation and problematics of restoring polychrome paintings by Modest Sosenko in the structure of sacred architecture. *Architectural Studies*, V.5,1,c.1-8. <https://doi.org/10.23939/as2019.01.001>

Hnidets' R. B., Yasins'kyi M. R. (2021). Ukrainian Architectural Modernism in the Work of Ivan Levynsky. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika». Seriya: Arkhitektura. T. 3, No 2, s. 18–27*

Dyda I., Dyda O. ta Ezatullakh A. KH. (2021). Variable thematic decor in residential interior design. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika». Seriya: Arkhitektura. T. 3, No, s. 28–37.*

Derzhavna tsil'ova sotsial'na prohrama z utverdzhennya ukrayins'koyi natsional'noyi ta hromadyans'koyi identychnosti na period do 2028 roku, (2024) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-%D0%BF#n11>

Linda S. M. (2009). Historicism and the Representation of the Nation. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika». Seriya: Arkhitektura., No. 656, s. 61–70.*

Makarova M. V. (2022). The relationship between globalization and culture in the modern world. *Teoriya ta istoriya kul'tury. Pytannya kul'turolohiyi. (40), s. 54–61/*

Smolyar O. (2016). Principles of monumental decoration in modern interior design of hotels in Ukraine. *Narodoznavchi zoshyty. Vyp. 2, s. 459–465.*

Tkanko Z. O. (2015). *Fashion in Ukraine of the 20th Century*. L'viv: vydavnytstvo «ARTOS».

Chepelyk V. (2000). *Ukrainian Architectural Modernism: monograph*. Kyiv: KNUBA.